

DE HEILIGE STOEL

BOODSCHAP VAN DE HEILIGE VADER FRANCISCUS VOOR DE 38STE WERELDJONGERENDAG

26 november 2023

“Laat de hoop u blij maken”

Zeer geliefde jongeren,

Afgelopen augustus heb ik honderdduizenden leeftijdsgenoten van jullie uit de hele wereld ontmoet die samenkwamen in Lissabon voor de Wereldjongerendagen. Ten tijde van de pandemie met al haar onzekerheden hadden we gehoopt dat dit grote moment van ontmoeting met Christus en met andere jongeren zou kunnen plaatsvinden. Onze hoop werd bewaarheid, en voor velen van ons die aanwezig waren - mijzelf inbegrepen - overtrof deze gebeurtenis ieders verwachting. Onze ontmoeting in Lissabon was prachtig, een echte ervaring van vernieuwing, een explosie van licht en vreugde!

Aan het einde van de slotmis op het "Veld van Genade" heb ik gewezen op de volgende etappe van onze intercontinentale pelgrimstocht: Seoul, Korea, in 2027. Maar eerst nodigde ik jullie uit om in 2025 naar Rome te komen voor het Jubileum van de Jongeren, waar ook jullie "Pelgrims van de Hoop" zullen zijn.

Als jongeren zijn jullie inderdaad de vreugdevolle hoop van de Kerk en van een mensheid die steeds onderweg is. Ik wil jullie graag bij de hand nemen en samen met jullie de weg van de hoop gaan. Ik zou met jullie willen spreken over onze vreugde en hoop, maar ook over ons verdriet en onze zorgen en over die van al onze broeders en zusters in de menselijke familie (vgl. Gaudium et Spes, 1). In deze twee jaar van voorbereiding op het Jubeljaar zullen we eerst mediteren over de woorden van de heilige Paulus: "Laat de hoop u blij maken" (Rom 12,12), en vervolgens over de woorden van de profeet Jesaja: "Zij die hopen op de Heer ... zij lopen en worden niet moe" (Jes. 40,31).

Wat is de oorsprong van deze vreugde?

"Laat de hoop u blij maken" was de aansporing van de heilige Paulus aan de gemeenschap van Rome in een tijd van hevige vervolging. De "vreugde in de hoop" die de apostel verkondigt, is de vrucht van het paasmysterie van Christus, uit de kracht van zijn verrijzenis. Ze is geen vrucht van onze menselijke inspanningen,

plannen of vaardigheden, maar van de ontmoeting met Christus. Christelijke vreugde komt van God zelf, van het zich door Hem geliefd weten.

Paus Benedictus XVI, reflecterend op zijn ervaring van de Wereldjongerendag 2011 in Madrid, vroeg: "Waar komt vreugde vandaan? Hoe is het te verklaren? Zeker, er zijn veel factoren die een rol spelen. Maar de belangrijkste factor is de zekerheid die gebaseerd is op geloof: Ik word bemind. Ik heb een taak in de geschiedenis. Ik word geaccepteerd, ik word bemind". Hij ging verder met te zeggen: "Uiteindelijk hebben wij de behoefte onvoorwaardelijk geaccepteerd te worden. Alleen als God mij aanvaardt en ik daarvan overtuigd raak, weet ik het zeker: het is goed dat ik er ben... Het is goed om mens te zijn, ook in moeilijke tijden. Geloof maakt gelukkig diep van binnen" (Toespraak tot de Romeinse Curie, 22 december 2011).

Waar is mijn hoop?

De jeugd is een tijd vol hoop en dromen, geroerd door de vele mooie dingen die ons leven verrijken: de pracht van Gods schepping, onze relaties met vrienden en geliefden, kunst en cultuur, wetenschap en technologie, onze inspanningen voor vrede, gerechtigheid en broederschap, en zoveel andere dingen. We leven echter in een tijd waarin hoop voor veel mensen, ook jongeren, afwezig lijkt. Helaas zijn veel van jullie leeftijdgenoten die oorlogen, gewelddadige conflicten, pesterijen en andere vormen van ontbering meemaken, in de greep van wanhoop, angst en depressie. Ze voelen zich alsof ze in een donkere gevangenis zitten, waar het licht van de zon niet te zien is. Een dramatische uiting hiervan is het hoge zelfmoordcijfer onder jongeren in verschillende landen. Hoe kunnen we in zulke omstandigheden de vreugde en hoop ervaren waarover Sint Paulus spreekt? Het risico bestaat dat we in plaats daarvan ten prooi vallen aan wanhoop en denken dat het zinloos is om goed te doen, omdat het door niemand gewaardeerd of erkend zou worden. We kunnen met Job tegen onszelf zeggen met Job: "Waar is dan nog hoop voor mij, wie zal het ontdekken?" (Job 17:15).

Als we denken aan menselijke tragedies, vooral het lijden van onschuldigen, kunnen ook wij de psalmen herhalen en de Heer vragen: "Waarom?" Maar tegelijkertijd kunnen we ook deel uitmaken van Gods antwoord op het probleem. Door Hem geschapen naar Zijn beeld en gelijkenis, kunnen wij tekenen zijn van Zijn liefde, die vreugde en hoop geeft, zelfs in situaties die hopeloos lijken. Ik denk aan de film "La vita è bella" ("het leven is mooi"), waarin een jonge vader met grote gevoeligheid en creativiteit de harde werkelijkheid weet om te zetten in een soort avontuur en spel, en zo zijn zoontje in staat stelt om de dingen te zien met "ogen van hoop". Zo beschermt hij hem tegen de verschrikkingen van het concentratiekamp, bewaart zijn onschuld en voorkomt dat menselijke kwaadaardigheid hem van een toekomst berooft. Verhalen als deze zijn niet alleen fictie! We zien ze in het leven van zoveel heiligen die getuigen waren van hoop, zelfs te midden van de meest afschuwelijke voorbeelden van menselijk kwaad. We kunnen denken aan de heilige Maximiliaan Maria Kolbe, de heilige Josephine Bakhita en de zalige Józef en Wiktorija Ulma en hun zeven kinderen.

Dit vermogen om hoop in mensenharten te wekken werd meesterlijk beschreven door de heilige Paulus VI: "Temidden van de gemeenschap van mensen tussen wie zij leven stralen zij op een eenvoudige en spontane manier uit dat zij geloven in

enkele waarden die uitgaan boven de gangbare, en zij hopen op iets dat onzichtbaar is en waar zij zich geen voorstelling van zouden durven maken". (Evangeliën Nuntiandi, 21).

Hoop, de "kleine" deugd

De Franse schrijver Charles Péguy sprak aan het begin van zijn gedicht over hoop over de drie theologische deugden - geloof, hoop en liefde - als drie zussen die samen wandelen:

"De hoop, de kleine, wandelt praktisch ongezien naast haar twee oudere zussen. ...Toch sleept zij, de kleine, alles mee. Want Geloof ziet slechts wat is. En Liefde houdt alleen van wat er is. Maar hoop houdt van wat zal zijn... Zij is degene die ervoor zorgt dat de anderen blijven lopen; zij is degene die hen leidt, en zorgt dat ze allemaal samen lopen". (De galerij van het mysterie van de tweede deugd, Milaan 1978, 17-19)

Ook ik ben overtuigd dat hoop nederige, "kleinere", essentieel is. Denk even na. Hoe kunnen we leven zonder hoop? Hoe zouden onze dagen eruit zien? Hoop is het zout van ons dagelijks leven.

Hoop, een licht dat schijnt in de nacht

In de christelijke traditie van het Paastriduüm is Stille Zaterdag de dag van de hoop. Het ligt tussen Goede Vrijdag en Paaszondag en is een soort niemandsland tussen de wanhoop van de discipelen en hun vreugde op Paasmorgen. Het is de plaats waar hoop geboren wordt. Op Stille Zaterdag herdenkt de Kerk in stilte Christus' nederdaling ter helle. We zien dit uitgebeeld in de vele iconen die ons de Heer tonen, stralend van licht, die afdaalt naar de donkerste diepten en daar doorheen trekt. God kijkt niet gewoon met medelijden toe naar onze doodservaringen of roept ons van verre toe; hij treedt binnen in onze momenten dat we door een hel gaan als een licht dat schijnt in de duisternis en deze overwint (vgl. Joh 1,5). Dit wordt mooi verwoord in een gedicht in de Zuid-Afrikaanse taal Xhosa: "Zelfs als de hoop ten einde is, doet deze poëzie mijn hoop herleven. Mijn hoop ontwaakt, omdat mijn hoop de Heer is. Ik hoop dat we allemaal één zullen zijn! Blijf standvastig in de hoop, want de goede afloop is nabij".

Als we erover nadenken, was dat de hoop van de Maagd Maria, die standvastig bleef onder het kruis van Jezus, zeker dat de "goede afloop" nabij was. Maria is de vrouw van de hoop, de Moeder van de hoop. Op Golgotha, "heeft zij tegen alle hoop in gehoopt" (Rom. 4, 18), wankelde ze nooit in haar zekerheid van de verrijzenis die haar Zoon had verkondigd. Onze Lieve-Vrouw vulde de stilte van Stille Zaterdag met liefdevolle en hoopvolle verwachting en verschafte de leerlingen de zekerheid dat Jezus de dood zou overwinnen en dat het kwaad niet het laatste woord zou hebben.

Christelijke hoop is geen gemakkelijk optimisme, geen placebo voor lichtgelovigen: het is de in liefde en geloof gewortelde zekerheid dat God ons nooit in de steek laat en trouw blijft aan zijn belofte: "Al voert mijn weg door donkere dalen, ik vrees geen onheil waar Gij mij leidt" (Ps. 23,4). Christelijke hoop is geen ontkenning van verdriet en dood; het is de viering van de liefde van de verrezen Christus, die altijd met ons

is, ook als Hij ver van ons verwijderd lijkt. "Christus zelf is ons het grote licht van hoop en onze gids in de nacht, want hij is 'de stralende morgenster'" (Christus Vivit, 33).

De hoop voeden

Nadat de vlam van hoop in ons is ontstoken, kunnen er momenten zijn waarop deze dreigt te doven door de zorgen, angsten en druk van het dagelijks leven. Een vlam heeft zuurstof nodig om te blijven branden en uit te groeien tot een groot vreugdevuur van hoop. De zachte bries van de Heilige Geest voedt onze hoop, en er zijn verschillende manieren waarop we hieraan meewerken.

Hoop wordt gevoed door gebed. Gebed bewaart en vernieuwt hoop. Het helpt de vonk van hoop aan te wakkeren tot een vlam. "Gebed is de eerste kracht van hoop. Je bidt en de hoop groeit en gaat vooruit" (Catechese, 20 mei 2020). Bidden is als het beklimmen van een bergtop: vanaf de grond kan de zon verborgen zijn door wolken, maar als we eenmaal tot boven de wolken klimmen, omringt de zon ons met haar licht en warmte. We zien opnieuw dat de zon er altijd is, zelfs als alles om ons heen donker en somber lijkt.

Geliefde jongeren, wanneer je je omringd voelt door de wolken van angst, twijfel en bezorgdheid en je de zon niet meer ziet, ga dan de weg van het gebed. Want "als niemand meer naar mij luistert, luistert God nog wel naar mij" (Benedictus XVI, Spe Salvi, 32). Laten we elke dag de tijd nemen om bij God te rusten, vooral wanneer we ons overweldigd voelen door onze problemen: "Bij God alleen kan ik rusten, van Hem komt al wat ik hoop" (Ps. 62,5).

Hoop wordt gevoed door onze dagelijkse beslissingen. De uitnodiging van Paulus om zich te verheugen in hoop (vgl. Rom 12,12) vraagt om concrete keuzes in ons dagelijks leven. Ik roep jullie allemaal op om te kiezen voor een levensstijl die gegrond is in hoop. Laat me een voorbeeld geven. Op sociale media lijkt het altijd makkelijker om negatieve berichten te delen dan berichten die hoop geven. Dus mijn concrete suggestie is dit: probeer elke dag een woord van hoop met anderen te delen. Probeer zaadjes van hoop te zaaien in het leven van je vrienden en iedereen om je heen. Want "hoop is nederig, het is een deugd die dag na dag wordt opgebouwd... We moeten er elke dag aan denken dat we de eerste vruchten van de Geest bezitten, die in ons werkt door de kleine dingen" (Ochtendmeditatie, 29 oktober 2019).

Het licht van hoop ontsteken

Soms, als je 's avonds uitgaat met je vrienden, neem je je smartphone mee en gebruik je die als zaklamp. Bij grote concerten bewegen duizenden van jullie deze moderne lichtjes op het ritme van de muziek; het is een indrukwekkend gezicht. 's Nachts laat het licht ons de dingen op een nieuwe manier zien en zelfs in de duisternis straalt een bepaalde schoonheid. Zo is het ook met het licht van de hoop dat Christus is. Door Jezus, door zijn verrijzenis, wordt ons leven verlicht. Met hem zien we alles in een nieuw licht.

Men zegt dat wanneer mensen naar Johannes Paulus II kwamen om met hem over een probleem te praten, de eerste vraag die hij stelde was: "Hoe zie je dit in het licht van het geloof?" Als we de dingen zien in het licht van de hoop, zien ze er anders uit. Ik moedig jou dan ook aan om de dingen op deze manier te gaan zien. Dankzij Gods geschenk van hoop zijn christenen vervuld van een nieuwe vreugde die van binnenuit komt. De uitdagingen en moeilijkheden zullen er altijd zijn, maar als we een hoop "vol geloof" bezitten, kunnen we ze het hoofd bieden in de wetenschap dat zij niet het laatste woord hebben. En we kunnen zelf een klein baken van hoop voor anderen worden.

Ieder van jullie kan zo'n baken zijn, voor zover je geloof concreet wordt, geworteld in de werkelijkheid en gevoelig voor de noden van onze broeders en zusters. Laten we denken aan de leerlingen van Jezus die hem op een dag op een hoge berg van gedaante zagen veranderen, stralend van heerlijk licht. Als de leerlingen daar waren gebleven, zou het voor hen een prachtige ervaring zijn gebleven, maar de anderen zouden er niet van geweten hebben. Ze moesten van de berg afdalen. Zo is het ook met ons. We moeten de wereld niet ontvluchten, maar de tijd liefhebben waarin God ons heeft geplaatst, en niet zonder reden. We kunnen alleen geluk vinden door de genade die we hebben ontvangen, te delen met de broeders en zusters die de Heer ons elke dag schenkt.

Beste jongeren, wees niet bang om de hoop en vreugde van de verrezen Christus met anderen te delen! Koester de vonk die in je is ontstoken, maar deel hem tegelijkertijd. Je zult merken dat het groeit door het weg te geven! We mogen de christelijke hoop niet voor als een warm gevoel voor onszelf houden, want het is bedoeld voor iedereen. Blijf in het bijzonder dicht bij je vrienden die ogenschijnlijk glimlachen, maar van binnen huilen bij gebrek aan hoop. Laat je niet besmetten door onverschilligheid en individualisme. Blijf open, als kanalen waarin de hoop van Jezus kan stromen en zich kan verspreiden in de omgeving waar jullie wonen.

"Christus leeft! Hij is onze hoop, en op wonderbaarlijke wijze brengt hij jeugd in onze wereld!" (Christus Vivit, 1). Deze woorden schreef ik bijna vijf jaar geleden aan jullie, na de Jongerensynode. Ik moedig jullie allen aan, vooral allen die betrokken zijn bij het jeugdpastoraat, om het slotdocument van 2018 en de Apostolische Exhortatie Christus Vivit te herlezen. De tijd is rijp om de balans op te maken en samen hoopvol te werken aan de volledige realisatie van die synode.

Laten we ons leven volledig toevertrouwen aan Maria, Moeder van Hoop. Zij leert ons hoe we Jezus, onze vreugde en hoop, in ons hart kunnen dragen en met anderen kunnen delen. Lieve vrienden, moge jullie genieten van elke stap van de reis die jullie maken! Ik zegen jullie en begeleid jullie met mijn gebeden. En ik vraag jullie om ook voor mij te bidden.

Rome. Sint-Jan van Lateranen, 9 november 2023, Kerkwijdingsfeest van de Basiliek van Lateranen.

FRANCISCUS

*Vertaling: drs. H.M.G. Kretzers
Eindredactie: A. Kruse, MA
Copyright: Liberia Editrice Vaticana/SRKK*